

Novinky vo farmakoterapii: Kategorizácia od 1. októbra 2009

Ing. Mgr. Dagmar Hroncová

Nekomerčné vzdelávacie centrum Mediforum, Bratislava

S účinnosťou od 1. októbra 2009 sa do zoznamu liečiv a liekov hradených alebo čiastočne hradených na základe zdravotného poistenia zaraďuje niekoľko nových molekúl. U štyroch liečiv dochádza k zrušeniu preskripčného obmedzenia a rozšíreniu možností preskripcie pre praktických lekárov.

Kuvan (sapropterín) je indikovaný na liečbu hyperfenylalaninémie (HPA) u dospelých a pediatrických pacientov vo veku od štyroch rokov s fenylketonúriou (FKU), u ktorých sa preukázala odpoveď na túto liečbu a v každom veku u pacientov s nedostatkom tetrahydrobiopterínu (BH4), u ktorých sa preukázala odpoveď na túto liečbu. Títo pacienti majú vysoké hladiny fenylalanínu v krvi, čo môže viesť k ťažkostiam s mozgom a nervovým systémom. Problém je v transformácii fenylalanínu na tyrozín enzýmom –fenylalanínhydroxylázou. Pacienti s FKU majú chybnú verziu tohto enzýmu a pacienti s nedostatkom BH4 majú nízke hladiny kofaktora BH4, ktorý tento enzým potrebuje pre správnu funkciu. Účinná látka dihydrochlorid sapropterín je syntetickou kópiou BH4. Pri FKU spôsobuje zvýšenie aktivity chybného enzýmu a pri nedostatku BH4 nahrádza chýbajúci kofaktor. Kuvan patrí medzi lieky na ojedinelé ochorenia (orphan drugs). Preskripčné obmedzenie (PO): PED, DIA, END po odporúčaní lekárom centra pre metabolické poruchy.

Arixtra (fondaparín) je hradená v primárnej prevencii žilových tromboembolických príhod u dospelých pacientov po elektívnej aloplastike bedrového alebo kolenného kĺbu, po operácii bedrovej zlomeniny a po závažných operáciách kolena. Pacientom, ktorí podstupujú rozsiahlejšie chirurgické zákroky na dolných končatinách, hrozí vysoké riziko vzniku krvných zrazenín v žilách. Antitrombotikum fondaparín je syntetický a selektívny inhibítor faktora Xa, ktorý sa podieľa na zrážaní krvi. Neutralizácia faktora Xa preruší kaskádu zrážania krvi a inhibuje vznik trombinu a tak aj tvorbu trombu. PO: ORT, UCH.

Nplate (romiplostim) je určený na liečbu dospelých pacientov s chronickou imunitnou (idiopatickou) trombocytopenickou purpurou (ITP), ktorí absolvovali splenektómiu a sú rezistentní alebo intolerantní voči iným terapiám (napr. kortikosteroidy, imunoglobulíny). Nplate možno zvážiť ako liečbu druhej línie pre dospelých pacientov bez splenektómie, u ktorých je

chirurgický zákrok kontraindikovaný. U pacientov s ITP imunitný systém ničí krvné doštičky a hrozí riziko krvácania. Romiplostim je proteín, ktorý sa viaže na tie isté receptory ako trombopoetín, čím napodobňuje účinok trombopoetínu a stimuluje produkciu krvných doštičiek. Nplate je liekom na ojedinelé ochorenia (orphan drug). PO: HEM.

Ferinject (dextriferón) je indikovaný na liečbu nedostatku železa, keď sú perorálne prípravky neúčinné alebo ich nemožno použiť. Diagnóza musí byť založená na výsledkoch laboratórnych testov. Roztok Ferinjectu obsahuje železo v stabilnej železitej forme ako komplex s polymérom karbohydrátu, pripravený tak, aby uvoľňoval využiteľné železo pre proteíny tela, ktoré železo prenášajú a skladujú (ferritín a transferín). Bez PO.

Rasilez HCT je fixnou kombináciou **aliskirénu** (selektívny priamy inhibítor humánneho renínu) a **hydrochlórtiazidu** (tiazidové diuretikum) a je určený na liečbu esenciálnej hypertenzie u dospelých. Je indikovaný u pacientov, ktorých krvný tlak nie je dostatočne znížený aliskirénom alebo hydrochlórtiazidom, keď sa používajú samotne a u pacientov s dostatočne zníženým krvným tlakom ako náhrada aliskirénu a hydrochlórtiazidu, podávaných súčasne v rovnakých dávkach, ako sú v kombinácii. PO: DIA, INT, KAR, NEF.

Finacea (kyselina azelaová) vo forme gélu je určená na lokálnu liečbu kožného ochorenia papulopustulárnej rosacei. Mechanizmus, prostredníctvom ktorého kyselina azelaová pôsobí na patogénne pochody pri rosacei, nie je známy. Niekoľko in vitro a ex vivo vyšetrení naznačilo, že kyselina azelaová môže vykazovať protizápalový účinok znížením tvorby prozápalových, reaktívnych foriem kyslíka. PO: DER.

Stelara (ustekinumab) sa používa pri liečbe stredne závažnej až závažnej plakovej formy psoriázy u dospelých pacientov, u ktorých sa nedostavila klinická odpoveď na iné systémové terapie, vrátane cyklosporínu, metotrexátu a PUVA (psoralén ultra-

fialové žiarenie A), prípadne sú im takéto terapie kontraindikované alebo ich netolerujú. Liečivo ustekinumab je monoklonálna protilátka, ktorá sa viaže na proteín IL-12/23p40. Tento proteín je súčasťou dvoch cytokínov: interleukínu-12 a interleukínu-23, ktoré sa podieľajú na zápale a iných procesoch, ktoré spôsobujú psoriázu. Zablokovaním aktivity týchto dvoch molekúl ustekinumab znižuje činnosť imunitného systému a zmiernuje symptómy ochorenia. PO: DER.

RoActemra (tocilizumab) v kombinácii s metotrexátom (MTX) je indikovaná na liečbu stredne ťažkej až ťažkej aktívnej reumatoidnej artritídy (RA) u dospelých pacientov, ktorí na predchádzajúcu liečbu jedným alebo viacerými antireumatikami modifikujúcimi priebeh choroby (DMARDs), alebo inhibítormi tumor nekrotizujúceho faktora (TNF) buď neodpovedali dostatočne, alebo ju netolerovali. U takýchto pacientov sa RoActemra môže podávať v monoterapii v prípade intolerancie MTX, alebo keď je pokračujúca liečba MTX nevhodná. Tocilizumab je monoklonálna protilátka, ktorá sa viaže na receptor pre interleukín-6. Tento prenášač zohráva úlohu pri vzniku zápalu a u pacientov s reumatoidnou artritídou dosahuje vysoké hladiny. Zabránením naviazaniu interleukínu-6 na jeho receptory, tocilizumab znižuje zápal a ďalšie symptómy reumatoidnej artritídy. PO: REU.

Valdoxan (agomelatín) sa používa pri liečbe epizód veľkej depresie u dospelých. Antidepressívum agomelatín účinkuje dvomi spôsobmi, a to stimuláciou receptorov MT1 a MT2, ktoré sú za normálnych okolností aktivované melatonínom, a tiež zablokovaním receptorov 5-HT_{2C}, ktoré sú za normálnych okolností aktivované neurotransmitterom 5-hydroxytryptamínom (serotín). Predpokladá sa, že to vedie k zvýšeniu hladín dopamínu a noradrenalínu medzi nervovými bunkami v oblastiach mozgu, ktoré sa podieľajú na kontrole nálady, čo zmiernuje symptómy depresie. Liek Valdoxan by tiež mohol normalizovať spánkové vzorce pacienta. PO: PSY.

Via pract., 2009, 6 (9): 370–371

OsvaRen (octan vápenatý a uhličitan horečnatý) je minerálovým doplnkom. Slúži na liečbu hyperfosfatémie spojennej s chronickou obličkovou nedostatočnosťou u pacientov podrobujúcich sa dialýze (hemodialýza, peritoneálna dialýza). Hradená liečba sa môže indikovať pri neznášanlivosti liečby uhličitanom vápenatým. PO: NEF.

Uvoľnenie preskripcie pre PL

K zrušeniu preskripčného obmedzenia a uvoľneniu preskripcie pre praktických lekárov dochádza u štyroch účinných látok: **warfarín, tiklopidín, molsidomín a kanamycín.**

Antikoagulant **warfarín** inhibuje syntézu koagulačných faktorov závislých od vitamínu K a je určený na prevenciu trombózy a embolizácie.

Tiklopidín je antikoagulant, ktorý zasahuje do funkcie platničkovej membrány tým, že blokuje väzbu fibrinogénu na krvné platničky indukovanú ADP a vzájomnú interakciu medzi krvnými platničkami. Používa sa u viacerých klinických stavov na inhibíciu agregácie trombocytov.

Vazodilatant **molsidomín** je určený na profylaxiu a dlhodobú liečbu anginy pectoris, ak nie sú indikované iné lieky, alebo pacient iné lieky netoleruje alebo nemali primeraný účinok a u starších pacientov. Molsidomín účinkuje priamym uvoľňovaním oxidu dusíka (NO), zlepšuje zásobovanie myokardu kyslíkom a znižuje prácu srdca a kyslíkové nároky myokardu.

Kanamycín je oftalmologikum, aminoglykozidové antibiotikum a pôsobí bakteriostatic-

ky a vo vyšších koncentráciách baktericídne. Používa sa na lokálnu terapiu infekcií spojoviek, rohovky a viečok, ak boli vyvolané mikróbmi citlivými na kanamycín a na prevenciu infekcií oka pri poraneniach, poleptaniach, popáleniach a operačných výkonoch na oku.

Referencie

www.emea.europa.eu

www.mzsr.sk

www.sukl.sk

Ing. Mgr. Dagmar Hroncová

Mediforum, nekomerčné vzdelávacie centrum spoločnosti GlaxoSmithKline Galvaniho 7/A, 821 04 Bratislava 2
dagmar.d.hroncova@gsk.com

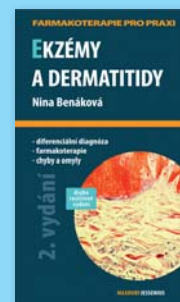

Nina Benáková: EKZÉMY A DERMATITIDY 2. vydání

Ekzémy a dermatitidy patrí medzi najčastejšie kožné choroby v ordinácii dermatologa, ale i praktického lekára pre dospelé a deti. Mezi neznámejšie, ale také terapeuticky najnáročnejšie, patrí atopická dermatitída, seboroická dermatitída, mikrobiálna ekzém a stasis dermatitída u chronické žilnej insuficencie. V druhom aktualizovanom vydaní zaměřeném na praxi jsou uvedeny základní diagnostické a diferenciálně diagnostické algoritmy, rozebrány zásady komplexní léčby a prevence, a podrobněji rozvedeny kapitoly zevní léčby – z koplementárních léčiv především emolencia a balneoterapie, z diferenciálních léčiv pak pravidla a režimy léčby kortikosteroidy a lokálními imunomodulátory. V přehledu jsou uvedeny i další, méně obvyklé či výzkumné možnosti léčby.

Maxdorf 2009, edice Farmakoterapie pro praxi, ISBN 978-80-7345-177-6, 184 s.

OBJEDNÁVAJTE NA: Maxdorf, Na Šejdru 247, 142 00 Praha 4, telefonicky: 004202 4101 1681
alebo e-mailom – knihy@maxdorf.cz, www.maxdorf.cz

www.maxdorf.cz

Tlačová správa

Prevenca ľahkej inkontinencie moču

Bratislava, 12. 5. 2009

Spoločnosť Hartmann-Rico pripravila projekt vzdelávania odbornej a širokej verejnosti o problematike porúch udržania moču.

Projektom oslovuje predovšetkým ženskú časť populácie, ktorá týmto problémom trpí. Ponúka im zároveň aj pomoc a riešenie ich ťažkostí. Ide o edukačný projekt Kegellových cvičení, v ktorom ponúkne rady odborníkov a zároveň praktické cvičenia s fyzioterapeutkou. S praktickými cvičeniami navštívi v tomto roku šesť odborných konferencií, na ktorých bude mať špecializovaný personál, ako aj odborníci, možnosť naučiť sa správne cvičiť Kegellove cvičenia na prevenciu ľahkej inkontinencie. Účastou na konferenciách Hartmann-Rico osloví takmer 900 odborníkov. Súčasťou projektu je aj špeciálna edícia brožúrky Pohybová liečba pri ľahkom stupni úniku moču, ktorá je určená odbornému personálu, ako aj pacientom a spoločnosť ňou osloví až 70 000 pacientov.

„Inkontinencia postihuje hlavne ženy vo veku okolo 45 rokov. Na Slovensku sa vyskytuje únik moču u žien približne v 25 % prí-

padov, čo je asi 530 tisíc inkontinentných žien. Toto číslo je veľmi vysoké, ale čo je hlavné, vznik tejto poruchy sa prenáša do stále nižších ročníkov. Naša spoločnosť prináša na trh pomôcky pre ľahkú aj ťažkú inkontinenciu – MoliMed a MoliCare. Rovnako, ako sa snažíme pacientom pomôcť týmito pomôckami, chceme im priniesť aj pochopenie a riešenie problému, ako aj možnosť oddialiť diagnózu úniku moču. Sme presvedčení, že projektom prispejeme k vzdelávaniu odborných pracovníkov a prostredníctvom nich aj pacientov. V prípade záujmu o brožúrku Pohybovej liečby alebo o vzorky absorpčných pomôcok zadarmo môže pacient volať na bezplatné telefónne číslo 0800 00 150,“ hovorí Marica Laščeková, senior brand manažérka spoločnosti Hartmann-Rico.